

Budapest

József-körut 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel . . . . .12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kírtás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 49.452/902. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnökök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.
Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerelő, *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Sándor Márkus* máv. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálbiztosítási segély fizetnek ki. Maga a tag, nevének elhalálása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálbiztosítási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsége által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kírtás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 49. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 42.350 korona.

Balesetsegélyek.

Lapunk 49. számában kimutatott segélyösszeg ... .. 16.676 korona 66 fillér.

A b ű n.

Egy ember pályafutása megszakadt az akasztófán.

Rettenetes végzet!

Milyen romboló átalakuláson kell az emberi kedélynek keresztülmennie, míg azt a gondolatot szüli meg, mely ehhez a szomorú határfához vezet!

Mert, ha igaz is, hogy a gyermek üde ártatlansága az élet nyomasztó terhei alatt lehámlik, lassan, észrevétlenül és mindjobban előtérbe lép az önálló gondolkodás önző logikája, mely saját egyéniségét szem előtt tartva halad az élet utain: de mégis ez adja meg az irányt egy önválasztotta cél felé és ez vezérli az érett embert az egymást keresztező számtalan érdekek közt, hogy a sajátját bár mindig szem előtt tartva, a máséval mégse kerüljön összeütközésbe.

Mi viszi tehát mégis az embereket ama lejtőre, melyen a jobb érzés tehetetlenül visszahanyatlik és a vágyak kielégítésének féktelen akarata minden korlátokon keresztül tipor?

Vagy talán a nyomor olyan bomlasztó hatással van az emberek idegrendszerére, hogy eltompítja a szív természetadta jóságát és az agy működése a kielégítetlen, vad indulatok hatása alatt állván, rákényszeríti az embert olyasmire, a mi a társadalmi rendet alapjában megtámadja? A tapasztalatok épen ennek mondanak ellent. Az emberi nagy tévedéseknek kutforrása legritkább esetekben ered a nyomorból. A nyomor rendszerint csak bele-téved a bűnbe, de nem keresi a bűnt.

A nagy bűnök tiszta agyban fogamzanak és a legszámitóbb logika szüleményei. Akik figyelemmel kísérték csak a legutóbbi eseményeket is, nekem adnak igazat; de méginkább azok, a kik tovább visszalapoznak a történelemben. Ma pedig a legnagyobb bűnök elkövetői épen

nem tartoztak azok közé, kiket a létfenntartás ösztöne indított volna arra, hogy embertársaik élete árán a maguk nyomorán enyhítsenek. A legutóbbi esetek is ellene szólnak ennek.

Minden kényszerítő ok nélkül, majdnem mondhatni, meggondolatlan könnyelműségből öltek embereket, hogy mások vagyónához juthassanak. Mindezeknek volt keresetük, vagy könnyen juthattak volna hozzá. Azt is tudták, mi sors vár rájuk és mégse rettentek vissza a tett elkövetésétől, hanem véres munkájuk nyomainak eltávolításában összpontosult minden igyekezetük.

Az indító okok másutt keresendőek. Rossznak nem születik senki. Az ést vezérlő szívnek eltompulása külső befolyásoknak lassu munkája. Apró hibáknak összeforradásából keletkező nagyobb hibák a mindjobban felülkerekedő önzésnek szárnyain nőnek bűnökké. Tehát a nevelésnek hibái. Ennek pedig nem a társadalom az oka, hanem a szülők.

A bitófán bevégzett élet annak a telhetetlenségnek áldozata, mely nem a munkától várja boldogulását, hanem a szülők által hangoztatott ama elégedetlenségből táplálkozik, mely az anyagi javak egyenlőtlen elosztására hívja fel a gyermek figyelmét minduntalan és annak még zsenge lelkét megmételtyezi oltatlan gyűlölettel azok iránt, akiknek a szerencse jobban kedvezett, a nélkül, hogy beleoltaná azt a szívósságot, mely a jólét megteremtéséhez okvetlen szükséges.

Az ilyen ember azután kedvetlenül végzi munkáját még akkor is, ha nem szenved szűk-séget és minden gondolata oda irányul, hogy mindabban részesülhessen, amit mások nálánál nagyobb törekvéssel és több képzettséggel teremtettek maguknak. Olyan ember pedig, aki kezével keresi kenyerét, tág teret engedhet gondolatainak. Ha már most a lelke gyűlölettel és haraggal van telve minden iránt,

a mi nem az övé, nem is kell sokáig gondolkoznia, míg arra az utra téved, hol a bűn tanyázik és melynek végére a társadalom kényszerből az — akasztófát felállította.

Hogy mennyire jogos vagy jogtalan ez a tilalomfa, nem tartozik lapunk keretébe. Mindenestre azonban a természet rendszeréből kifolyó önvédelem, mely ugyanazzal fizet, a mivel mérnek neki.

T. V.

A mohamedán nő.

A nő — mond a Korán — tökéletlen teremtmény, mely csak arra van hivatva, hogy tündököljön, és hogy magát ékesítse; a nő mindig kész, minden ok nélkül veszekedni. Jól kell bánni vele, de néha meg is kell verni, már t. i. a szerint, a mint megérdemli.

Ez a tan körülbelül tizenkét évszázad óta van érvényben az arab néptörzsek közt, s Algirban, daczára a francziák ötven éves uralmának, e tárgyban semmi változás sem történt. A mohamedán sok megalázást, nehéz terheket viselhet el, ha kell, szolgáltnak szolgáljává lesz, elveszi odavetett alamizsnájukat — de azért van valami, a mihez sohasem fog hozzászokni, a mit sohasem fog megtenni t. i. sohasem fog asszonyaival nyilvánosan megjelenni. A helyett, hogy választott élete párjával, gyermekeinek anyjával mutatná magát, lovai társaságában jelenik meg, büszkén vezetvén azokat kantárjuknál fogva, s beszél velök, mintha legjobb barátai volnának. Ha városban lakik, első gondja, hogy nejét jól elrejtse a világ szemei elől, mert ha »felesége idegent lát, akkor nem kívánczok többé férje után.« Ha az arab pusztán, vagy általában künn a vidéken lakik, akkor első dolga, hogy munkát adjon hitvesének, mert a nőt rabszolgának tekint, a ki arra van hivatva, hogy dolgozzék. A munkát, a tevékenységet a szabad arab méltóságán alólinak tartja.

Ha az arab nőnek leánya születik, akkor az anya kétségbeesetten felkiált, az apa pedig eltávozik a betegágytól és belekiált a süvöltő szélbe: Szerencsétlenség nehezült reám! Leányt szült a feleségem!... A leánygyermek születését úgy tekintik, mint átkot a házban.

A leánygyermeket csecsemő korában az anya hátán hordja, s ott gondosan bepólyázza a fehér gyapotanyagba, hogy csak az apró kis fejcskét lehet látni. Az apa nem is gondol a gyermekkel, a leányokkal egyáltalában nem foglalkozik, csak a fiura tekint büszkeséggel, a kit »áldásnak« tartanak a családra. A fiut lassankint hozzászoktatják ahhoz a gondolathoz, hogy ő lesz a ház leendő ura.

Ha a leánygyermek már annyira felferdült, hogy munkára képes, akkor segitenie kell anyjának a háztartásban, utóbb pedig teljesen meg kell osztania vele gondjait. Látható reggelenként, a mint meztláb, könnyű elrongyolt ruhába burkolva kisiet, tüzet rak, süt, főz, gondozza a házi állatokat stb. Mikor mindent elvégzett, akkor aztán hamarjában kendőzi magát, bekeni szemöldökeit és körmeit. Végre elérkezik a nap »legnagyobb órája«, legfontosabb pillanata. A leányka a forráshoz siet, kezében kis bőrpalaczkot tartva. A falubeli leányok

mind egyszerre teszik meg ez utat, s ha palaczkjaikat telemerítették vízzel, leülnek az ut szelére és fecsegnek. Ez a nyugalom órája s vidám fecsegés pillanata. Ha ennek is vége van, akkor sietniök kell, hogy idejében érkezhessenek vissza házi dolgaikhoz.

Míg a leánygyermek dolgozik, addig a fiu mulat. A kis Ali körülgrálja apjának lovait, felkapaszkodik hátára stb. A fiu mindenfelé kalandozik a lovon, jelen van azoknak abrakoltatásánál, kényezteti, gyöngéden ápolja, miért a szép állat igen hálás iránta és barátságos szelid pillantással viszonozza kis gazdája szeretetét. A fiu sokkal kisebb még, hogysen a nyeregbe tudna ugrani. Cselhez folyamodik tehát. Maroknyi füvet nyújt az állatnak, s ha az levágja fejét, hogy a füvet elkaphassa, oly ügyesen kapja meg sörényét, hogy mire a ló ismét felvágja fejét, a kis mihaszna már hátára ugrott és önérzetének és büszkeségének teljes tudatában diadalittasan kiált fel.

Aztán elérkezik az a nap is, mikor a kis leány — nevezzük Fatmának — nagy ünnepélynek lesz tanuja apja sátorában. Ali elérte a férfikort. Fehér palástot takarnak vállaira. A palást nemzeti viselet, sokkal nemzetibb, mint például a régi rómaiaknál a tóga volt. Az arab a palástban él, járkel, mozog és abban temetik el. Aztán egy másik ünnepély következik. Ali először bójtól és a Koránt kezdi olvasni... S mindezek az ünnepeken Fatma azt tanulja meg, hogy neki itt nincs helye, nem ülhet le atyja asztalához, nem járhat a mecsetbe, vagy más szóval: ő rá nézve nincs család, neki nincs istene. A gyermekkel együtt nő alacsony társadalmi állásának, semmiségének tudata, feltámad benne megvetett helyzete, semmiségének érzete: de azért mégis áhítzik a menny után, megmarad mégis a sátorban, nehogy fogságban kelljen tölteni napjait mint barátnőinek, a kik a városban laknak.

De míg Fatma ezekre gondol, az idő lassan eljár... És a vacsora még nem kész... Neki kell elkészíteni az estelit, szét kell zuznia a magot, saját kezét kell használnia a méz elkészítésére, elő kell hoznia, tisztára kell mosnia az agyagedényeket, a fatálatkat stb... Fatma még alig készült el mindezzel, mikor apja megérkezik. A házi gazda lassan lép be, egész lényén a méltóság tudata ömlik el, s úgy lép be a sátorba, akár csak a főpap. Egy pillanatra mozdulatlanul áll meg a küszöbön. Az asszonyok és a gyermekek oda sietnek hozzá, kezét csókolnak neki, mire aztán tiszteletteljesen visszavonulnak.

»Bismillah!« — mond a férfit. Aztán egyedül az asztalhoz ül, beleteszi jobb kezét a tálba, mert az Isten megparancsolta, hogy kézzel kell ennünk. A tálat felrázza, hogy a léből a kokuszdió felszínre kerüljön s nyugodtan elkölti estelijét. Egyuttal apró falatokra szaggatja a hust. És ha — hogy izlami kifejezéssel éljünk — »hasát megtömte«, jelet ad, hogy inni akar. Az asszonyok erősen párolt kecsketejet hoznak neki. A pater familias lassan emeli ajkaihoz, iszik s parancsot ad, hogy vigyék el a palaczkot, mert Isten megparancsolta, hogy az ember csak egyszer igyék. Egész idő alatt egyetlen egy szót nem szól.

Az asszonyok, a gyermekek, tiszteletteljes távolságban várnak, míg az ur meg nem szólal: »Egyetek ti többiek is.« Mikor ezeket a szavakat kimondta, eltolja maga elől a tálat, melybe azonban szánt-

szándékosan a csontokat is belerakta. A tálat aztán a sátor egyik zugába viszik, az asszonyok összeszorokonkodnak körülötte, a kutyák türelmetlenül várnak, míg a sor rájuk következik.

E pillanatban a sátor bejáratánál egy férfi alakja látható. Utas ember tér be, aki a házigazda vendégszeretetét akarja igénybe venni. Az arab azonnal felkel, s Isten hozottal üdvözlí a jövevényt.

A nélkül hogy tudná, hogy ki a jövevény, honnan jött, vagy hova megy, leöleti a nyáj legöregebbjét s maga szolgálja ki vendégét, anélkül, hogy kérdéseivel terhelné, anélkül, hogy beszélne vele, vagy kifejezné előtte, miszerint az idegen fíradtnak vagy lesujtottnak látszik. Az idegen még nem végezte be a vacsorát, mikor a sátorfal mögöl újabb hangok hallatszanak. Boldogtalan, éhes koldus közeledik. »Szükséget szenvedek« mondja röviden és egyszerűen. »Allah te hozzád küld.« »Dicsértessék Allah neve.« »Áldjon meg tégedet« hangzik a sátorból a válasz. És azonnal kiadják a parancsot, hogy a jövevényről gondoskodni kell. Ha semmi sem maradt a vacsorából, a szomszédtól kell kölcsön kérni, mert az a gögös, uralkodni vágyó, élvezetekben dúsalkodó, könnyelmű ember, ki nejét és gyermekeit rab-szolgáknak tekinti, a legnagyobb bűnnek tartaná, ha el kellene utasítania az utazót vagy a koldust. A nap letűnik a láthatárról. Elérkezik a harmadik ima ideje. Az apa, a fiúk, a szolgák, a vendég, a koldus: mindannyian felemelkednek, s imádják a Mindenthatót, míg a szegény Fatma, a sátor zugába rejtőzve, összekuporodik a kutyák mellett, távol azoktól, akiknek egyedül van joguk az Istenhez fordulni és őt imádni. Nemsokára a szürkület kiterjeszti fátyolát, az alkony leszáll, éj van, titokteljes, borzasztó éj. A sátor nyílásán át látja a gyermek a csillagborította eget és a megmérhetetlen sikságot . . . megérti a mély hallgatást, visszaemlékezik az elmúlt éjszakára, s önkénytelenül azt kérdi magától: mit fog hozni a holnap? Az alacsony halmok mögöl hangok ütök meg fülét. Ugy tetszik neki, mintha a falu ifjai az éjjeli támadás eszméjét beszélnek meg. Igen, a Ben-Ratten törzs megtámadásáról van szó.

A szalma almokat már elrendezték, a szőnyeg-féléket már fölébe huzzák, mindenki elfoglalja saját helyét. A sátor ura még egy pillantást vet a sátorból az éjbe, aztán nyája felé fordulva nyugalomra hajtja fejét. Egyik oldalán neje, másik oldalán puszkája fekszik.

A legkisebb neszre felugrik. Legyen az akár tolvaj, akár sakál, akár párducz, akár szerető . . . A nagy vörös kutyák éles nagy fogaikkal őrt állnak mellette. A kutyák vonításából megismeri a veszeltyt, megtudja: ragadozó állat, békés utas, vagy ellenség-e az, ki közeledik . . . Ezután lárma, veszedés közeledik, egymást érik a lövések, s gyakran örületes harcz áll be, mi a szegény leánykát aggodalommal és féltékenységgel tölti be.

És aztán felvirrad a másik nap, hasonló az előbbihez . . . kivételt képez az a nap, mikor Fatma hirtelen arra ébred, hogy a sátorot összegöngyölgetik, hogy másutt, távol fekvő vidéken üssék újra fel.

Fatma végre betölti 12-dik életévét. Elérkezett a férjhez menetel ideje. Ki lesz az ura? Nem tudja, neki semmi köze hozzá, neki nincs joga választani, sem a kiválasztottat visszautasítani. Rabszolgának teremtetett, a kinek csak az a hivatása, hogy esz-közül szolgáljon az emberi nem fentartására, s nem

vonja ki magát hivatásának kötelezettsége alól. Az atyának hatalma van leányát férjhez adni. És ha atyja már nem él, akkor nagybátyjától, fítestvérétől, a káditól vagy mástól függ az ő boldogsága. Egy nap csak megtudja, hogy a Ben-Aissa-család meg fog érkezni, és nőül fogja kérni, illetőleg nőül fogja vásárolni. A völegényt ez iránt sem meg nem kérdezik, sem nem értesítik. A szomszédok összegyűlnek, a nyáj legkövérebb darabját leölik, és az elő-készületeket megteszik. Mikor már minden rendben van, akkor a Ben-Aissa-család feje nagy kísérettel megy el a fiatal leány atyjához.

A sátor előtt találkoznak és köszöntik egymást. Mig az alkudozások folynak, az asszonyok és a gyermekek a háttérbe rejtőzködnek s éber figyelemmel kísérik a beszélőket. Sokáig alkudoznak a vételárra vonatkozólag, de mindig igyekeznek magukat az illem korlátai között tartani, haragjuknak, bosszúságuknak nem engednek szabad folyást és az ünnepélyesség külső méltóságát megtartják. Egy jelre az asszonyok megértik, hogy mindenben megegyeznek, és ekkor hangos you-you kiáltásokban törnek ki.

E pillanatban a háttérben rejtőzködő zsidó-kereskedők elősietnek, mézédés szavak kíséretében terjesztik elő vakító fényes gyöngyház-kötőiket, himzett zsebkendőiket, gyermekjátékaikat, apró tárgyaikat stb.

A menyasszonyt lassankint felcizomázzák.

Az öreg asszonyok mind segédkeznek neki. Az egyik a menyasszony ajakát resti, a másik szemeit, a harmadik körmeit, a negyedik arany-csillagokat ragaszt a boldog leányka homlokára és arcára, melyeket a szerencsés völegény csókjával fog eltávolítani. Ez alatt a völegény, a kinek nem szabad nejét előbb látni, mint csak a lakodalmi szertartás után, türelmetlenül jár-kel fel s alá, kérdezősködik a rokonoktól, hogy vajjon szép-e a menyasszonya, milyen a haja, milyen a bőre?

A lakodalmi ünnep busás lakomából áll. A lakoma alatt az arabok, a kik rendesen igen mértéketlenül élnek, igen sokat esznek. Az ebéd a szokásos frázissal:

Allah doulah! (Hála Isten!) végződik.

Allah iaahkzaba! (Adjon az Isten neked egészséget!) válaszolnak a felkiáltásra az asztalnál levők. Erre aztán mindnyájan büszke magatartással ülnek újra asztalhoz. Így tart ez egész a lakodalmi napig, melyen a menyasszonyt puska durrogások és vig you-you kiáltások közt urához vezetik.

Ezzel véget ér az egész ünnep. A kis Fatma saját sátrában, új családi körében lakik. Most következik életének legboldogabb kora. Fatma szép, és mert szép, daczára a törvényeknek és rendeleteknek, ő uralkodik szépsége által az urán. Az arab közmondás szerint a szép asszony »állat nappal, királynő éjjel.«

De az élet egyformasága mindinkább kifárasztja. Minél inkább rabszolgának érzi magát, annál szebb regéket álmodik, különösebb viszonyokról ábrándozik.

Mig a forráshoz ment vizért, Mansourral találkozott, s látta, hogy az ifju pajkos pillantást vetett reá és kezével sokat mondó mozdulatot tett. Ajkaihoz emelte.

Fatma remeg, mert tudja, hogy ez mit jelent. Vajjon merészkezik-e? Eljön-e? . . . kérdi

félénken magától. Férje csak ez imént aludt mellette a szalmaágyon, még hallotta lélekzetét, érezte övében rejlő tőre fogantyujának hidegségét, tudja, hogy a férfi, ha legkisebb gyanuja támad, keresztül szurja.

Hirtelen úgy tetszik neki, mintha neszt hallott volna . . . Mindamellet a kutyák nem ugatnak . . . Fülét a földre tartja, s nemsokára félénken emelkedik fel, valami mozog a sátor megett . . . Egy főt, majd egy karcsu, magas termetet lát. Ez Mansour! Mansour, a ki fogai közé szoritva törét, közeledik. A jövevény egészen meztelen, mert tudja, hogy a kutyák a meztelen embert nem bántják, nem ugatják meg.

— Hallgass, különben megöllek — suttogja Mansour.

És ettől az éjszakától kezdve, körülvéve a töröktől és a pisztolyoktól, fenyegetések közt hallgatja Mansour szerelmi vallomásait.

Találkát ad neki. Aztán féltékeny lesz.

Mansour után jön Sidi-Ahmed, ez után Ben-Hassan . . . Vajjon szereti ezeket? Nem! Ez csak arra való, hogy életének egyformaságában egy kis változás álljon be, hogy ne veszítsen el egyetlen egy pillanatot sem, mert tudja, hogy nem sok ideje van, husz éves korában már az öreg asszonyok közé sorozzák.

Szerencsére Fatma férje ép oly hiszékeny, mint a mily féltékeny. Ha hosszú távolléte után gyermek-sírás fogadja, Fatma nyugodtan mondja neki: »Ne csodálkozzál, barátom, ezt a gyermeket azóta hordozom méhemben, mióta eltávoztál.«

— Dicsértessék Allah! mond az arab, és el-siet, hogy a jó hirt barátaival tudassa.

Mind szerencsét kívánnak neki, mert általános hit az, melyet elfogadtak a mohamedán törvény gyanánt is, hogy a gyermek hosszú ideig alhatik anyja méhében, a nélkül, hogy felébrednék, csak azért, nehogy kifejlődésében megátoltassék. A gyermek alszik. Nem ritkaság, hogy 2—3—5 évig alszik s könnyen elképzelhetjük, hogy mily üdvös az a hit az arab nőkre nézve.

Az arab asszony nem tekinti versenytársának férje újabb hitvesét, hanem barátnőjének, a ki munkája felét megosztja vele. Ő épen oly örömmel vesz részt férje második lakodalmában, mint először, neki is befestik a szemeit, őt is a szokásos you-you kiáltással fogadják.

Ha elérte a 20-dik életévét, már öreg. Az arab vén asszonyok hosszú golgothája vár rá. Megvetett teremtés lesz, gyakran kuruzslónő, varázsló asszony, sőt néha rosszabb is.

Megvetve kiteszítva . . . Nem talál támaszt a fiatal asszonyoknál, akiket arra segít, hogy megszegjék hűségi esküjüket, sem a kis gyermekeknél, kiket a bűnös anyák ő hozzá adnak nevelésbe.

A szép Fatma megöregszik, arcza ránczos lesz, megvonul a sátor zugában, hosszú rendetlen haja ráborul szétszaggatott ruhájára. Ott fekszik, ott hever tétovázó szemekkel, foglalkozás nélkül, s a kaczkias Mansour nem is méltatja szuró pillantására, pedig egykor miatta? Muhamed, akinek annyi örömet okozott, kikergeti az istállóba, és csak úgy türi, mint a lovat, melynek már semmi hasznát sem veheti. — Ilyen az arab nők élete!

Sorakozzunk.

Az emberiség a világ fennállása óta ki van téve a létért való küzdelemnek. Ennek a küzdelemnek nehézségeit azonban a jelenlegi korszakban érezzük legjobban. Azt hangoztatják sokan, hogy a megélhetés nehézségei az emberek tulszaporodásában rejlenek, mert ma minden kínáló alkalom felé száz kéz nyul, hogy megragadja; de ez mégsem felel meg a valóságnak. Nagyobb igazság volna, ha azt mondanók, hogy a foglalkozások sokfélesége válogatóssá tette az embereket és mindenki a jövedelmezőbbet keresi. Az emberiség ezen bajai megvoltak azelőtt is, de akkor a közlekedési viszonyok hiányos volta nem hozhatta tudomásunkra a távolabb fekvő vidékeken lakóknak bajait; míg az együttélők a szükségletek fedezésénél korlátozva lévén, csakis arra szoritkoztak igényeikkel, ami közvetlen környezetükben meg volt szerezhető.

Jelenleg a csodák világát éljük. Ami néhány évtized előtt is még lehetetlenségnek látszott, az ma már köztulajdonná válván, közhasználatban is van. De ha a találmányok egyes embereknek a vívmányai is, azoknak elkészítése a közhasználat számára már több és sok esetben számtalan kezét igényel, más-különben, ha a feltalálónak magának kellett volna mindent véghezvinni, akkor oda került volna, hogy eszméit sóha sem valósíthatja meg és több mint bizonyos, hogy magával vitte volna őket a sirba. Tehát ő is segéderőkre volt utalva és maga köré gyűjtötte részben a hozzáértő, részben pedig azokat az embereket, akiket eszméinek kivitelére alkalmasaknak gondolt. Itt is tehát érvényesült az az igazság, hogy nagy czélokat csak úgy lehet megvalósítani, hogyha az emberek egymásnak segítségére sietnek.

Voltak idők, hogy egyes emberek tisztán a maguk munkája révén biztosították csajadjuk jövőjét, de akkor más mód nem is volt rá, és az igazat megvallva, ez vajmi kevésnek — sikerült! Jelenleg azonban már szükséges a csoportosulás. A mai viszonyok olyanok, hogy a nagy verseny folytán egy ember képtelen oly munkakifejtésre, hogy csak magát is jó viszonyok közt fentarhassa, még kevésbé hogy családjának jövőjét biztosítsa. Már pedig a családalapítás természetes hivatása és társadalmi kötelessége is minden embernek. Csakhogy a kereset sok esetben erre elégtelen, mert annak nagysága már a munkaadó akarától függ. Legtöbb esetben ugyan elég a szerény megélhetésre, de vagyon szerzésére semmiesetre sem. Arra pedig nem is számíthat senki, hogy a véletlen eshetőségeire valamit félre tehessen. Szükséges tehát, hogy más uton gondoskodjunk családjainkról.

Ezt megkönnyítendő, alakultak a különféle biztosító társaságok. Ezek, könnyen érthető, nyereszkesre dolgoznak és maga az adminisztrációja is ilyen intézetnek rengeteg sokba kerül, ami azután a biztosítást annyira megrágitja, hogy szegény ember hozzá sem férhet.

A fent említett tények indították arra a »Kivartás« jelenlegi Elnökét Dr. Luby Gyula urat, hogy önzetlen emberszeretetből megalapítsa a mi egyesületünket, mely még a legszegényebb munkásnak is alkalmat nyújt arra, hogy elhalálózása esetén családjának oly összeget biztosítson, mely legalább is a legnagyobb szükségtől megóvjá. Az a csekély összeg amit fizetnie kell, napi 10—14 fillér közt vál-

takozik, a szerint, hogy milyen korban van az illető, tehát oly csekélység, hogy még a legszegényebbek is módjában áll ennyit félretenni keresményéből.

Lapunk első oldalán mindenki olvashatja, hogy mit kap az illető tag ezért. Azok a kedvezmények pedig azért lehetségesek, mert az egyesületnek adminisztrációs költségei a legszűkebb korlátok közé vannak szorítva. Az elnök és az igazgatók semmiféle díjazásban nem részesülnek. Neveiket és közreműködésüket csakis azért adták az egyesületnek, hogy biztosítékot nyújtsanak a tiszta kezelés és önzetlen munka tekintetében, ami a gyakori vizsgálatoknál a hatóság részéről is teljes elismerésre talált.

De amint a feltaláló mások közreműködése nélkül eszméjét gyakorlatilag meg nem valósíthatja, úgy egyesületünk is csak akkor fejlődhetik ki erőssé és virágzóvá, ha mentül többen csatlakoznak hozzá, s ezzel nemcsak saját jólétüket mozdítják elő, de az egyesületi eszmét is a külső életben oly tényezővé teszik, melylyel a társadalmi alakulásoknak esetleg számolni kellend.

Miután pedig az egyesületünk kölcsönösségen alapul, kedvezményei más hasonló biztosító társaságokkal szemben összehasonlíthatlanul előnyösebbek is, amint azt a következő példa is mutatja:

Mult hónapban két egyenlő koru és foglalkozásu egyén biztosította magát. Az egyik a »Kártartás«-nál, a másik egy biztosító társaságnál. Az utóbbi fizet havánként 6 korona 80 fillért, ami 20 éven át 1632 koronának felel meg. Ha korábban elhal akkor is megkapja a családja a 2000 koronát ugyan, de hogy 6 a kiszámított husz évet eléri több mint biztos: mert az orvosi vizsgálat, mely még a szülei életkorára és egészségi állapotára is kiterjed, gondoskodik erről.

Egyesületünknel ugyanaz a biztosítás 3—4 koronába kerül, de előnye az, hogy a baleset folytán előálló munkaképtelenség esetén is kap az illető megfelelő kárpótlást, ha felesége elhal 500 koronáig terjedő segélyt, s azonfelül a mi egyesületünk tagjainak összes peres és perenkívüli ügyeit csakis a kész kiadások megtérítése ellenében díjtalanul végezteti ügyésze által. Eddig is a peres ügyek száma az 1500-at jóval meghaladta. Egyesületi lapunkat pedig, mely egyrészt a tagok összetartozandóságát képviseli, másrészt pedig hasznos és szórakoztató olvasmányul szolgál, minden tag díjtalanul kapja. E mellett nagy előny az is, hogy 15 év múlva, amikor a befizetések még csak 540 koronát tettek ki, a tag 1000 korona előleget kaphat még életében.

Ebből a kis összehasonlításból is látható, hogy mi különbség van egy nyereszkesedésre alapított részvénytársaság és a »Kártartás« humánus emberbaráti érzetből fakadó működése között. Ezért tehát felhívom mindazokat, akik saját és családjuk jövőjét szívélyesen hordják, hogy csatlakozzanak hozzánk és közös akarattal oda törekedjenek, hogy egymásnak használhassunk. A gyengébb támaszt találjon az erősebben, a magasabb képzettség vezetője legyen azoknak, akik az élet küzdelmeiben a kenyérkeresetre utalva, nem haladhattak azon az uton előre; de mindenben oly szoros tagtársi kötelék fűzzön össze mindnyájunkat, hogy társadalmi tényezőként szerepelve egymást semmi körülmények között ne hagyjuk cserben. Tehát: **sorakozzunk.**

Torzás György
választmányi tag.

Közlemények kertmivelés és mezőgazdaságról.

Mühle Vilmostól Temesvárott.

A legszebb kúszócserjék *házak, falak, lugasok* állandó befuttatására, melyek állandó diszül szolgálhatnak és soha ki nem halnak. Első sorban a következő 3 fajt ajánlhatom: *Aristolochia*, *Clematis* és *Glycine*, ezek után pedig *Ampelopsis radicansissima* és *Tecoma radicans*. Alacsony befuttatásokra *Jásmín* és *Caprifolium*. Az *Aristolochia syphonnak* van a legszebb és legnagyobb levélzete és mindent tökéletesen takar; június-júliusba megjelenő barnászöld virágai csinosak is pipához hasonló alakúak.

A *Clematis hybrida* gyöngéd hajtásu és levélzetű, de legszebb jelentékeny nagyságu és minden színű virágai pompás látványt nyújtanak. A legálásabb és legtartósabb kuszónövény mégis a *Glycine chinensis*, az akácshoz hasonló lecsüngő lilaszínű virágfürtjeivel, miért is általánosan kék akácznak is neveztetik. Már májusban, mielőtt még a levélzet kifejlődött volna — és másodszor a 2-ik hajtás előtt, júliusban virágzik. Az *Ampelopsis radicansissima* új faj vadszőlő melyet nem kell felkötni, mivel magától kapaszkodik; az ágak a levéltöbbség léggyökereket hajtanak, melyeknek segítségével a növény a sima falon, fafalakon stb. elválhatatlanul erősen kapaszkodik; a növény rendkívül magasra nő és gyári kéményekre is alkalmazható, mivel néhány év alatt minden magasságot elér. A *Tecoma radicans robust* 4—6 méter magasságra nővő kúszócserje, sötétzöld szárnyalt levelekkel és narancsvörös, trombitaalaku virágokkal. Alacsony befuttatásokra, vagy ablakba a valódi kellemes illatu fehérvirágú *Jásmín officinális* igen ajánlható. Ezen szép kúszócserje már régi idő óta nagyon kedvelt; az utolsó 25 évben majdnem eltűnt, de Franciaország által újra nagyon elterjesztetett és ma már megint kapható.

A régi »mentőlhosszabb-annáljobb«: *Lonicera caprifolium* alacsony testek befuttatására szintén igen alkalmas és szép sárga és narancsszínű kellemes illatu virágokkal bír.

Ezen kuszónövények mind határtalan tartóságuak és a létező legszebb kúszók.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Éneklő bogarak. Japánban virágzó kereskedést üznek az éneklő bogarakkal. Több mint háromezer ember foglalkozik e jövedelmező kereseti ággal. A bogarakat még lárva-állapotban szedik össze és mesterséges uton fejlesztik bogárrá, ezután éneklésre tanítják a kis állatkákat és csinos bambuszkalitkákba zárják őket, melyeket a házak ajtaira függesztenek. Azt állítják, hogy a betanított bogarak épp oly kellemesen énekelnek, mint az éneklő madarak.

Lombroso új fölfedezései. Lombroso legújabb műve érdekes adatokat közöl az éghajlat befolyásáról, mint a gonosztettekkel való hajlandóság elősegítőjéről. A meleg éghajlat alatt több a gonosztett, mint a hideg alatt. Lázadások, rablások, gyilkosságok többnyire nyáron fordulnak elő. Olaszország meleg éghajlata alatt történt, hogy IV. Pius pápa egy egész falut halálraítélt az elkövetett bűntettek

miatt, sőt elhatározta, hogy a falut eltörli a föld színéről. Ha az emberek nagy tömegben laknak együtt, ez is elősegíti a gonosztetteket: itt aztán a műveltségnek kell ezeket megakadályozni. Nagy befolyással van a gonosztettek a műveltség is és pedig egy bizonyos fokig való felületesség elősegíti azokat, a tökéletes pedig korlátozza. A kereskedelemben gyakran előfordulnak apróbb bűncselekmények, melyeket a műveltség sem tud korlátozni. Az a nézet, hogy a szegénység előmozdítja a gonosztetteket, tökéletesen téves. Nagy szerepe van még az átöröklésnek is. Strahan kimutatta, hogy egy gonosztevő-családban 709 egyén közül 106 csavargó, 164 prostituált, 17 aljas foglalkozást űző, 142 koldus, 63 krónikus betegségben szenvedő és 76 gonosztevő volt. 85 év alatt a gonosztevő család kezén több mint négy millió márká fordult meg. Kor szerint a bűntettek legnagyobb száma a 20—30 éves korra esik. A nőknél az első gaztett legnagyobb foka körülbelül 14 éves korában lép fel, a második 50 éven túl. Foglalkozás szerint a földművelők követik el a legtöbb törvénybe ütköző tettet, míg legkevesebb fordul elő a diákok-, vadászok- és papoknál.

Crispi kriptája. Crispinek, a nagy olasz államférfinak holtteste nagyon érdekes kalandon ment át. Meg kellett küzdenie az enyészettel s szerencsésen le is győzte. Crispi holttestét ugyanis bebalzsamozták az orvosok, mielőtt sirba tették volna. Nem nagy időre a temetés után kiderült, hogy az orvosok rosszul végezték munkájukat s hogy az enyészet megkezdte pusztító munkáját a nagy államférfi holttestén. Ez a hír valóságos forradalmat keltett a szicíliaiak körében, akik felette szerették Crispi s a tömeg dühe a bebalzsamozást végző orvosok ellen irányult, a hatóságot is gondatlansággal vádolták, míg végre a polgármesternek mentő gondolata támadt. A palermói kapuczinuskolostor óriás kriptája messze földön híres és borzalmas érdekesség. Az érdekessége az, hogy a holttest ebben a kriptában nem indul fölözlásnak, csak szárad és évszázadokon át megmarad. A kriptá e csudás hatását a helyiség tengersóval telt száraz levegőjének tulajdonítják. A polgármester rendeletére tehát ebbe a sirboltba szállították Crispi holttestét. Amint a tetemet ott elhelyezték, az enyészet munkája megszűnt. Három hónapig volt Crispi teteme a kapuczinusok sirboltjában, ahonnan most néhány napja szállították vissza a kriptájába, amelynek ajtait megnyitották a közönség előtt. Azóta a szicíliai népseregben zarándokol a koporsóhoz, amelyben Crispi holtteste teljes épségben pihen.

Egy darab, aminek el kell olvasni a végét. Egy san-franciskói színházban olyan darabot adtak, amiben az ireknek egy elég különös szokásuk van kifigurázva. Irországból a nép körében a halotti tornak a divatja, hogy azt a temetés előtti éjszakán ülik meg. Persze bőven esznek és még bőségesebben isznak s ilyenformán gyakran megesik az, hogy nagy duhajkodások folynak le a koporsó mellett. Egy ilyen tor fordul elő a darabban is, aminek a végét azonban még egyáltalában nem látták a san-franciskóiak. Odáig nem jutott el az előadás. Az ir bevándorlottak tudniillik rettenetes botrányokat produkáltak a tor jelenetében. Minden este valósággal megszállották a színházat és a tüntetés olyan kitartónak bizonyult, hogy a színház direkcója végre is a rendőrséghez fordult segítségért. A rendőrség nagy apa-

rátussal jelent meg a színházban, — de egyetlen ir férfit se talált a publikumban. Amikor azonban a tor jelenetéhez értek, még hevesebb tüntetés tört ki a darab ellen, mint az előző napokon. Az ir asszonyok és lányok hurrogták le a színészeket. Ezek ellen nem léphetett föl a rendőrség a pofozkodás, kardlapozás energiájával, hanem udvariasan félreállott. A függönyt újra lebecsátották a darab vége előtt s másnap már más darab előadását hirdette a szinlap.

Szociálizmus a szerencseneknél. Egy Acker nevű hittérítő, a ki Közép-Afrikában, a nagy Viktória-tótól délre igyekszik a szerencseneket a keresztény vallásnak megnyerni, nagyon érdekes dolgot közöl a szerencsenek szociálizmusáról, a mely új világításban tünteti föl az ottani bennszülöttek szokásait és erkölcsét. Egy napon, mondja a hittérítő, eljött egy szerencsen épülőfélben levő házukhoz. Fején egy tuczat, fűszálra tűzdelt batátot viselt. Alighogy az építésnél elfoglalt szerencsenek meglátták, azt kiáltották feléje: Hallod-e, ne hagyj bennünket éhen veszni! Ezt a fölkiáltást minduntalan lehet hallani a szerencsenektől, még ha jól terített asztaltól kelnek is föl. A megszólított szerencsen azonnal levette fejéről a batát-csomót és szétszította, a míg végre csak két batátja maradt, jöllehet gyümölcsének két napi eleségül kellett volna szolgálnia. Más alkalommal egy munkás oly ügyetlen volt, hogy megmutatott egy ugynevezett bvári-kenyeret, a mely vastag, tengerilisztból készült tésztából áll. Csak ez az egy kenyere volt, a melynek közepébe maroknyi főtt bab volt téve. Ezt az ételt meg akarta osztani testvérével, de alighogy levette róla a takaró leveleket, azonnal egész csapat szerencsen fiu szaladt hozzá és kért a kenyérből. A szerencsenek eszébe sem jutott, hogy ebédjéhez való jogát megvédelmezze, hanem türe, hogy még tizen osztozzannak ebédjén. Efféle jeleneteket naponkint meg lehet figyelni. Ha egy szerencsen megtömi pipáját, — valamennyien szeretik a dohányt — úgy szomszédja, a ki észreveszi, azonnal abbahagyja munkáját és hozzásiet, hogy egyet szivjon a pipájából. Alig egy-két perc múlva már tizen vannak ott s a pipa körben jár és talán ki is ürül addig, a míg végre tulajdonosához visszakerül. A szerencseneknél elv, hogy mindent megosztanak. Ettől csak egy módon menekülnek, úgy, hogy eleségüket és élvezeti cikkeit elrejtik és ezt meg is teszik, a mennyire csak lehet. Ha a szerencsen fiunak gyümölcsöt vagy dohányt ajándékoznak, nyomban a legnagyobb gondossággal elrejtik az ajándékot, hogy a gyümölcsöt akkor egye majd meg, ha egyedül lesz vagy hogy a dohányt a szülei kunyhójában szivja el. Ha az élvezeten rajta érik, úgy meg kell osztania mással; ez általános szokás. Szomszédjának joga van mindennek a feléhez és ha több tanu van jelen, úgy az egész még több részre oszlik. Sokszor megtörténik, hogy egy citromot husz szeletre vágnak szét, úgy hogy az egyes emberre alig jut valami. De ez a közösség csak ugyanahhoz a nemhez tartozó emberek közt szokásos. Az asszony soha sem követelheti, hogy a férfiak osztózásánál része legyen; még férjéhez sem támaszthat ilyen követelést. Ha a férj osztóaszt kinal, ezt csak leereszkedésből teszi, de nem kötelességből.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

A varázsgyűrű.

VIII.

(Regény.)

— Sz. E. után T. V. —

(Folyt.)

— Be volt zárva az ablak?

— Igen és még a táblák is be voltak téve, sőt vasruddal is leszoritva.

— Ezredes ur, remélem, hogy szükségtelen vallomást tennem és igazolnom az elmúlt éjszakai dolgaimat, — mondtam elég vakmerően.

— Semmi szin alatt, — vágott közbe Marchmond.

Az ezredes komolyan lehorgasztá a fejét. Az után a fogolyhoz fordult.

— Hallja, sajnálom, hogy annyira ragaszkodik képtelen állításaihoz, mert azáltal csak súlyosbitja helyzetét. Most okvetlen vizsgálati fogságban kell maradnia.

A vizsgálat tovább folyt. A végtárgyaláson nekem is meg kellett jelennem. Kihallgattak. Meg kellett magyaráznom, hogy mi érdekből hamisította Watson azokat az okmányokat. Ravaszkepű védőügyvéde sarokba igyekezett szorítani keresztkérdéseivel.

— Szeretnék meggyőződést szerezni arról, — kérdezte tőlem — vajjon csakugyan hamisítva vannak-e azok az okmányok? De arról is. nem-e fia Watson a megboldogult Nevillének és így nem-e tarthat igényt a birtokra?

Azután azt is kérdezte tőlem, miért tartottam magamnál az okmányokat, a nélkül, hogy bárkinék szoltam volna, és mi uton kerültek azok az okmányok az én kezembe? Ez utóbbi volt a legfogasabb kérdés. Én azonban megtartottam nyugodtságomat.

— Az iratok maguk adhatnak felvilágosítást — feleltem — az egész csupa kísérlet és az ablakon rajzolt hamisítvány. A szavak és az aláírások úgy vannak lemásolva és összeillesztve, hogy mindenki az első pillanatra észre veheti a hamisítást. Azt nem akarom kétségbe vonni, hogy Watson nagybátyámnak törvénytelen fia, sőt épen ez volt az oka, hogy eddig is megkiméltem.

Szavaim megtették a kívánt hatást. Elmondtam azt is, hogy az iratok létezését nem titkoltam, sőt az ügyvédemmel is beszéltem róluk. Ami pedig azt illeti, hogy miként kerültek azok hozzám, miután hazudni nem akarok, elhallgatom a feleletet, mert senkinek nem tartozom vele számolni.

Az ügyvéd néhány gúnyos és kellemetlen észrevételt mormogott; azután pedig kikérdezett, hogy hol voltam és mit műveltem a gyilkosság éjszakáján. Erre egész határozottan azt feleltem, hogy aludtam és csak a rendőr ébresztett fel, amit egész háznépem megerősített.

A vizsgálóbíró kifogásolta az ügyvéd modorát, de én megjegyeztem, hogy azért vagyok itt és a hozzám intézett kérdésekre meg is akarok felelni: miután felfogom az ügy nehézségét és bonyolultságát. Ezen fellépésem a legjobb hatást idézte elő. Watson a gyilkosság elkövetésében bűnösnek mondta ki a bíróság s ezzel az ügy egyelőre véget ért.

Karácsony volt. Neville-Court telve volt vendégekkel. A társaság inkább fényes volt mint válogatott. Mr. Travers valóságos királynéja a háziasszonyoknak. Mindenki megtalálta a maga helyét. A tudósok számára ott volt a könyvtár. (Travers rendszeresen ott is tartózkodott.) Vadászatokat rendeztünk. Az udvarlás is zavartalanul folyt, habár kellő felügyelet mellett. Az egész kastély felett valami különös titokzatosság lappangott, ami a karácsonyt még mystikusabbá tette. Így mondta azt legalább egyik érzelgős fiatal hölgyvendégem.

— Mi itt mulatunk, boldogok vagyunk, — szolt — pedig az üres tisztalak tölgyfa padlóján még alig száradt fel a vérfolt; a gyilkos Watson holtteste pedig még enyészetnek se indult abban a mészgödörben, ahová eltemették.

Watsont ugyanis halálra ítélték és felakasztották. Én tehát biztonságban lehettem. Bár ne kellett volna őt kivégezni; de a körülmények követelték ennek az embernek a halálát, végtére pedig, ha jól meggondolom, meg is érdemelte a halált. Én sokkal szerencsésebb voltam a végtárgyaláson, mintsem gondoltam volna. Watsonnak képtelen meséjét a bíróság nem fogadta el védekezésül. Mindamellett oly konokul ragaszkodott az előadottakhoz, hogy megrendült elméjének tulajdonították állításait. Én készséggel támogattam ezt a feltevést és elmondtam, hogy anyja is örült volt. Még azt is indítványozhattam volna, hogy hallgassák ki e tekintben a falu lelkészét; de az ügyet már ugyis bonyolulttá tette a vádlottnak ellenem irányult vádja, hogy nem akartam ezzel a dolognak valami nem várt fordulatot adni. Mégis szerettem volna valamit Watson javára felhozni. A bíróság azonban annyira felháborodott a fogoly ellen, hogy az elnök még az örültség enyhítő körülményét sem akarta elfogadni és az esküdték kénytelenek voltak őt bűnösnek kimondani. A halálos ítélet kimondása után Watson arra a kérdésre, hogy van-e valami megjegyezni valója a következőket mondta.

— Uraim! A látszat ellenem bizonyít, de azért én mégsem vagyok bűnös. Isten a tanum, hogy ártatlan vagyok. Halálra ítélték, hanem épen azért, amit mondok olyan igaz, mintha halálos ágyamon tennék vallomást. Beismerem, hogy az okmányokat én hamisítottam, melyeket Mr. Neville elvett tőlem. A betörést is én indítványoztam, hogy okmányaimat visszaszerezsem. Mindketten felfegyverkeztünk, én nálam pisztoly volt, a szolgánál pedig tör, ha esetleg Neville szembe száll velünk, hogy védekezhessünk. Lehetséges, hogy meg is öltük volna, de nem volt otthon, se a dolgozó szobájában, sem pedig a hálósobában, pedig esküt tennék, hogy otthon aludt. Mikor benéztünk, az ágy érintetlen volt. Megijedtünk, hogy kelepczét állított fel számunkra. Oly gyorsan, a mint csak birtunk, tisztalak felé futottunk annál is inkább, mert folyton lépéseket hallottunk mögöttünk az erdőben, de nem láttunk senkit. Mikor bezárkóztunk a szobába, Nevillenek már ott kellett állani az asztal végén, mert egyszerre csak egyik kezével megragadott egy iratot

és a másikkal a pisztolyt kapta fel — az én pisztolyomat. — Nem láttam, hogyan és merre jött be. Legelőször csak a kezét pillantottam meg az asztalon. Lajos is meglátta és felugrott helyéből, de Neville abban a pillanatban lelőtte. Én annyira megijedtem, hogy se megmozdulni sem pedig szólni nem tudtam. Neville még egy pillanatig merően nézett rám, azután elémbe dobta a pisztolyt és eltűnt mint valami szellem. Hogy miképpen és merre távozott, azt nem tudom megmondani. Csak annyit mondhatok, hogy mikor a pisztolyt eldobta, keze, karja és az egész teste egyszerre semmivé váltak s mire a rendőrbiztosok a szobába léptek, már senkit sem láttak ott, mint engemet. Nem kérem, nem is várom, hogy szavaimnak hitelt adjanak, de arra esküszöm, hogy amit itt előadtam, igaz. Bűnös vagyok a lopásban, bűnös a hamisításban; de gyilkos nem vagyok, a mindenható Isten tudja, hogy igazat mondok.

A szerencsétlen ember hangjából olyan őszinteség hangzott, hogy szinte varázshatással volt a bíróságra. A hallgatóságon borzongás futott végig, mikor Watson befejezte beszédét és sok szem fürkészően rajtam csüngött. Én ugyan kiállottam a próbát, de éreztem, hogy azok közül, akik Watsont végig hallgatták, kevesen voltak, akik nem hittek neki, és akiknek lelkében ellenem a gyanu még inkább meg nem erősödött volna.

Hosszu szünet után a bíró kezdte újra.

— Watson, tekintettel rettenetes helyzetére nem szakítottam félbe szavait, a bíróság azonban ilyen képtelen mesét nem fogadhat el védekezésül, melyet semmi észszerű bizonyíték nem támogat és mely csak a csodák korszakában talált volna hitelt. Kétségtelen, hogy ezzel az utolsó váddal is ártani akart kenyéradójának, kit a saját vallomása szerint kirabolt és meg is akart ölni. Érthetetlen és felháborító, hogy az ön műveltsége mellett ennyire sülyedhetett. Hagyjon fel a bűn tetőzésével és inkább forduljon Istenhez, mert az emberek irgalmát nincs reményem az ön számára megnyerni.

Mikor mindennek vége volt észrevettem, hogy sokan gyanus szemekkel néztek, de olyanok sem hiányoztak, a kik részvétüket kifejezve kezet szorítottak velem. Kiszívtam a folyosóra. Ott két férfi beszélgetett és nem vettek észre. Az egyik bíró volt a másik pedig híres ügyvéd.

— Nos mit szólna hozzá? — kérdezé az első.

— Magam se tudom, mit gondoljak — felelé a másik elgondolkozva. Én nem vagyok hajlandó feltétlenül a bírák véleményében osztozni. Annyi bizonyos, hogy az eset nagyon furcsa.

— Nem szeretnék a Neville bőrében lenni.

— Ném vagyok vele tisztában; de mindenestre ügyes ember. Érdekes lesz figyelemmel kíséreni pályáját.

— Tehát azt gondolod.

— Én semmit se gondolok, csak azt, hogy Nevillenek pályafutását érdekes lesz megfigyelni.

Mindketten felkaczagtak és elváltak; én pedig rosszkezdően távoztam, mert daczára az ítéletnek mindenütt kiéreztem a gyanut ellenem.

Ugyanaznap este Traversék Neville Courtha érkeztek és másnap a többi vendégeim is megjöttek.

Midőn Netti átolvasta a lapokat csak ketten voltunk a szobában. Különös borzongás futott végig rajtam, midőn Netti az ujságot félretéve fürkészően

a szemembe nézett, mintha a lelkem mélyéből valamit kiolvasni akart volna.

— Ferencz! — szólt — mondja meg nekem őszintén, igazán gyilkos az az ember?

— Hát ki lenne, ha nem ő? — feleltem, leküzdve izgatottságomat, neheztelő hangon.

— Ugye nem ön lőtte agyon azt az embert? Kérem, az Istenre kérem, legyen hozzám őszinte és mondja meg a valót. Én erős vagyok és sokat elbírok viselni!

— Édes Nettim — feleltem — ez a gyanúsítás az ön részéről fájdalmasan érint és mélyen sérti önérzetemet. Ugyan mondja meg, hogy követhettem volna én el azt a gyilkosságot? Két helyen csak nem lehettem egyszerre!

— Akkor nem bűnös, hanem szerencsétlen örült az az ember. Borzasztó agrém áldozata, amiért meg kellene őt menteni minden áron. Hiszen senki se lenne képes közvetlen a halála előtt hazudni. Akár hogyan áll a dolog, ő meg van győződve arról a mit mond. Ismétlem, Ferencz, hogy segíteni kell ezen az emberen. Mindent el kell követni, hogy ki ne végezzék.

— Nem tehetem Netti — felelém — Watson megkötötte a kezemet, semmit se tehetek az érdekében. Ha én kérnék kegyelmet a számára, mindenki azt mondaná, hogy annak az embernek vádjában valami igaznak kell lenni.

— Mr. Fordyce — jelenté a szolgálta ebben a pillanatban, mire az agg lelkész belépett. Be se várva, hogy bemutassam mrs. Traversnek, megszólalt.

— Mr. Neville, én a Watson ügyében siettem önhöz. Az az ember ártatlan a gyilkosság bűnében, bármennyire is vétkes a többiben. Meg kell őt menteni. Kegyelmet kell kérni számára!

— Ha annyira biztos ön Watson ártatlanságában — szóltam közbe — kit gyanúsít akkor a gyilkosság elkövetésével?

— Én senkit se gyanúsítok. Isten ismeri az igazi bűnöst és előbb-utóbb meg fogja büntetni. Én csak arról beszélek, aki nem bűnös és az ön segítségét kérem életének megmentéséhez.

— Épen az imént győztem meg mrs. Traverst, hogy még ha hatalmamban állana se tennék semmit ebben az ügyben. Minthogy az az ember vádolni merészelt, közbelépésemet könnyen félremagyarázhatnák. Különbén sincs befolyásom az illetékes helyen és az én meggyőződésem szerint az az ember gyilkos. Ha azonban az ellenkezőről van bizonyítéka, mért nem jelentette be a bíróságnak?

(Folyt. köv.)

Miért nem öt perczel előbb?!

— Amerikai kaland. —

Bellemere kis amerikai város, Canada és az indiai őserdők határán, s mindamellett, hogy környékét gyakran zavarják vadállatok, a hosszú szigorú tél folytán lakói mégis igen gyakran rendeznek, különösen holdvilágnál, a város végén korcsolyakirándulásokat.

S különösen is Bellemerében ép oly jól tudnak élni, mint bármely európai nagyvárosban. Ifjai szépek, erőteljesek és bátrak, női pedig öltözni és mulatni csakugy szeretnek, mint nálunk.

E kis élénk városba érkezett váratlanul egy

szép téli napon Miss Maude Castwood Bostonból, s egyenesen unokanővérehez, a helybeli lelkésznéhez szállt, ki nem kevésbé csodálkozott azon, hogy rokona minden előleges jelentés nélkül, mint utikészlete mutatá, hosszabb időre jön hozzá, de miután igen könnyen bele tudott mindenbe nyugodni, nagyon szívesen fogadta. — Miss Maude mindenekelőtt kedve szerint akart korcsolyázni, talán nem minden számítás nélkül arra, hogy a canadai ifjak szívét művészi korcsolyázásával meghódítsa, mert a mint látszik, hozzá volt szokva láttatni és győzni. Ha szépek nem is volt mondható, de mindenesetre nagyon csinosnak, s e mellett legfőbb ékét sarkig érő aranyos hullámzó haja képezé.

Bellemere női, mint képzelni lehet, sok kivetni valót találtak rajta, csak haja ellen nem lehetett a legkisebb kifogásuk sem; a férfiak pedig annál szebbnek és bájolóbbnak találták, s mindannyian rajongtak érte.

Maude minden imádója közt a legszebb, és hasonlíthatatlanul a legjelentékenyebb Glentheal Alfréd volt. Kitűnően tánczolt lovagolt, korcsolyázott, s férfias és mindamellettt lágy behizelgő hangon tudott Longfellowból és Tennysonból felolvasni. S ez előnyökét még szerénységgel is párosítá, s így soha sem igyekezett Miss Maude előtt előtérbe tolnakodni. A fiatal leány figyelmét nem kerülte el a hatás, mit reá gyakorolt, de mindamellettt talán még hidegebb volt Alfréd iránt, mint a többiekhez, ki azonban mégsem szünt meg őt a világon a legbájolóbb, legvonzóbb teremtésnek tartani.

Igy álltak a dolgok, midőn egy szép holdvilágos estén majdnem egész Bellemere összegyűlt a jégen. Miss Maude hattyuprémes sötétkek öltözetében valóban gyönyörű volt s kaczerán igyekezett Alfréd előtt hol ide, hol oda siklani, ki folyvást azon szándékkal volt nyomában, hogy ma mindenesetre nyilatkozik, s végre talált is rá módot.

Maude nem tudott hova lenni bámulatában e még most váratlan nyilatkozatra, s minden állítólagos közönyössége mellett is szíve csaknem hallhatólag kezdett dobogni; most hirtelen sem igent, sem nemet nem akart mondani, s így ezzel segített magán: »Adjon 10 percznyi előnyt, s ha utolér, neje leszek.«

Alfréd kissé elszomorodott, mert ismerte Maude ügyességét, de bele kellett nyugodnia. S így a leány villámsebeseen indult meg a folyó közepén lévő sziget felé, hogy azt körülkerülje. Alfréd tíz perczig várt, s aztán elindult utána, de miután eltéveszté szem elől, egészen ellenkező irányban. Ez pedig a legteljesebb biztonság érzetével repült előtte, s haragudott magára, hogy miért nem volt ereje rögtön visszautasítani; talán mégis több volt az ifju rá nézve, mint önmagának bevallani akarta. Arca elpirult, s szemei gyémántként ragyogtak, midőn forró szavaira gondolt. E perczben elragadó szép volt, kár, hogy csak a közeli erdő fái néztek reá, s ezek is oly ijesztőleg, hogy önkénytelenül is remegni kezdett. Épen egy sűrű bozót előtt repült el, midőn borzasztó ugatás-szerű ordítást hall, s közvetlen ezután nagy, félelem-gerjesztő farkas törtet utána oly sebeseen, hogy a távolság egyre kisebbedik köztük. A leány vére csaknem megdermedt ereiben, szívverése megállt, s midőn a vadállat forró lehellete érinté arcát, ájultan rogyott össze. Most hirtelen szétnyílt a bozót, egy lövés dördült, s a farkas szétzuzott agygyal rogy le melléje. A meg-

mentő közeledett, s a leányt karjaiba emelte, de sajnos, nem Alfréd volt, ki hasztalan kereste a szép leányt.

»Uff«, mormogá az óriási indián, ki Maudot vállára veté, aranyos haját szemlélve.

»Fehér asszony szép, de nem tudni semmit, veres asszony mindent dolgozni otthona, szép fehér asszony majd csak mindig mosolyogni We-to-chere.«

E kellemes kilátással czammogott kunyhója felé We-to-che, hogy kedves feleségét értesitse megváltozott helyzetéről. E derék hölgy végezte mindeideig otthona a nehéz munkát, de e mellett a mosolygást is, s így ez igaztalan felosztás bizonyosan nem lesz inyére. Magas, esetlen asszony volt, ravasz és épen nem nyájas szemekkel.

S így most sem igen vágott meglegedett arcot, midőn férje megérkezett, s könnyű terhét a szögletbe egy bőrökből készült ágyra helyezé. Minden legkisebb habozás nélkül tudtára adta nejenek, hogy e fehér asszony felesége lesz, még pedig aranyos hajáért az első, s e szavai közben gyöngéden vont a kezét ez aranyos hullámokon végig, a nélkül hogy az asszony gonosz tekintetét észrevenné, mert különben nem merte volna e két nőt együtt hagyni. De neki még a zsákmány másik részeért, a farkasért kellett visszamenni, s így csakhamar eltűnt az erdő sűrűjében.

Midőn távozott, a vörös asszony Maude elé kuporodott, s oly merően szegzé csunya szemeit reá, hogy a leány lassan magához tért, mintha bűvös tekintet érte volna; nagyot sikoltott, midőn félelmes szomszédját meglátta.

We-to-che asszony gonosz mosolyra vont a ajkait, s egyetlen kérdésére sem felelt. Maude maga körül tekintve felismerte, hogy indián kunyhóban, s így eléggé veszélyes helyen van, s önkénytelenül Alfrédre gondolt. De mialatt azon törte fejét, hogy mint menekedhetnék innen legkönnyebben. We-to-che asszony határozatra látszék jutni, mert egy nagy ollóval közeledett felé. Maude térden állva könyörgött életéért, de ez hatalmába keríté hosszú haját, s néhány másodpercz múlva a gyönyörű fonadékok a földön heverték. Az asszony megboszulta magát, s elégedetten mosolygott a gondolatra, hogy férje most már nem fogja a fehér asszonyt szép haja nélkül szeretni. — E perczben halálsápadtan rohant be Alfréd, remegve, hogy lánykája szerelmét nem nyerheti meg többé, s talán soha fel nem is leli.

Boldogságtól remegő hangon kiáltá Maude: »Óh ments meg egyetlenem e szörnyetegtől!« s zokogva borult keblére.

Az indián asszony csodálkozva tekintgetett egyikről a másikra, s midőn felfogta a dolgok állását, lehajolt, s hidegvérűen átnyujtá az ifjunak az aranyos fűrtöket.

Maude hevesen kapott utána, hiszen utóvégre is szomorú vigasztalás ugyan, de szép chignont csináltathat magának belőle.

Miután az indián nő boszuja már ki volt elégitve, s azon reményben, hogy ha a fehér leány távozik, férjét sikerülend az igaz utra téríteni, szinte örült, midőn az ifju pár elhagyta kunyhóját. Maude első kérdése, midőn szabadon érzé magát, ez volt: »Ugy-e ijesztő vagyok így? talán nem is fogsz többé szeretni?«

Alfréd karjaiba zárta, s piros ajkára csókolva a feleletet, pajkosan kérdé:

»Ugy-e elismered Maudeom, hogy utolértelek?»
Maude nem mondhatott nemet, de szomoruan gondolt arra, hogy mennyivel jobb lett volna, ha ez akkor történik, mikor haját még nem a kezében, de a fején viselte. — De azt hiszszük, Maude nem járt rosszul a cserével, mert aranyos hajáért hűséges, nemeslelkű férjet kapott.

Történeti apróságok.

A gránátos. XV. Lajos egykor szemlét tartott lovas gránátosai felett, kíséretében volt az angol követ is. A király megállt egy gránátos előtt, kinek arca össze-vissza volt vagdalva, mint mondani szokás összerongyolva. Rámutatva a gránátosra, így szólt a követhoz: »Ugy nézzen erre az emberre, hogy az arcára van irva, hogy ez a csapat Európa legbátrabb serege.« »De felséges ur, válaszolt az angol, akkor mit fog Sire mondani azokról, kik ezeket a sebeket vágják?« A király, meglepetve ezen találó felelettől, elhallgatott. Ekkor a gránátos megfedkezve a katonai fegyelemről, önkénytelenül azt morgogá, de elég hallhatólag: »Azok halva vannak.«

A kit mindig baj ér. Midőn a jólelkűségéről ismert Miksa bajor király egykor a Teegem-tón csónakázott, egy paraszttal találkozott, ki felszólítá a királyt, hogy ha szép kilátásban akar gyönyörködni, kövesse őt; háza egy magaslaton áll, honnan elragadó szép a kilátás. A király el is ment és a kilátást valóban gyönyörűnek találta. Mellette pedig a paraszt elpanaszolta baját, hogy tehene megdöglött. A király megvigasztalta őt egy telt erszénnyel. Nemsokára ismét eljött a király, hogy a kilátás föntségét élvezze, a paraszt ismét mellette termett, s azon panaszkodott, hogy most lova döglött meg. A király vett neki egy mást. Harmadikban megint arra járt a király s a paraszt ismét új bajjal állt elő. »Hja barátom, szólt a király, ha téged mindig szerencsétlenség ér, midőn én hozzád jövök, akkor többé nem látogatlak meg, mert egészen tönkre jutsz.« Ezzel megfordult és soha sem tért többé vissza.

I. Napoleon mint tánczos. Márczius 18 ika volt. Már napok óta várták Párisban Mária Lujzát, az osztrák császárlányt, ki Napoleonnal el volt jegyezve.

Napoleon épen sógoránál, Muratnál időzött Hortenzia királynő és Stephania hercegnő társaságában, ki tréfásan fakgatva kérdé a császárt, vajjon tud-e keringőzni?

— Istenemre! válaszolt a császár, egy óránál többet nem vettem a táncztanulásból, mivel a harmadik tournál oly szédülés környezett, hogy eszméletlenül a földre rogytam, s aztán nem is gondoltam többé tánczra. De miért kérdi ön ezt Stephania?

— Sire! szólt a hercegnő, az biz elég szomorú, hogy Felséged nem tud keringőzni. A németek imádják a keringőt, s a jövődöbéli császárné bizonyosan egyetért földieivel. S neki nem lehet más tánczosa, mint Felséged, s ha Sire nem tánczol, ő nagy élvezettől lesz megfosztva.

— Lelkemre mondom Stephanie, igaza van, nekem minden áron meg kell tanulnom keringőzni. De hát hogyan lehet az? Talán lesz oly kegyes és megtanít ön, ki úgy lejt a keringőt, mint egy sylphid. Adjon nekem naponkint egy órát. S ha úgy tetszik,

megkezdhetjük, legalább meggyőződhetik arról, hogy mennyire meggyőző vagyok.

E szavak után átkarolta a hercegnőt, keringőzni kezdett, mialatt dallamosság nélküli hangjával a porosz királynő híres keringőjét dudolgotá. Alig keringé körül kétszer-háromszor a termet, feje szédült, nem látott semmit. Megfoglák s egy pamlagra ültették.

— Sire! szólt Murat, ez elég volt, hogy meggyőződjék és minket is meggyőzzön arról, hogy tanítványnak mindig rossz Felséged, Sire arra van teremtve, hogy tanításokat adjon és nem arra, hogy fogadjon.

— Már ugy látszik kedvesem! szólt Napoleon, homloka veritékét törülgetvén. S mivel jövődöbéli nőmmel nem keringőzhetem, majd más valamit fogok vele tánczolni; ott van a monaco, az nem nehéz, könnyen meg fogom tanulni. Persze, hogy mindig ugyanegy lépésben fogom tánczolni, de hát elégedjek meg velem.

Egyébiránt Napoleon nagy kedvteléssel nézdegélte sappeurjeinek tánczát, és igen elégedetten mosolygott jó kedvükön.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Könyves Kálmán, K.-Félegyháza, 5 korona 64 fillért; Suhajda Gyula, Tüje, 5 korona 85 fillért; Mezőfalvy György, H.-M.-Vásárhely, 6 korona 40 fillért; Béczy Vincze, Ivanec, 6 korona 67 fillért; Kertész Albert, Felső-Galla, 6 korona 70 fillért; Fazekas János, Inatelke, 6 korona 80 fillért; Csáky István, Arad, 7 korona 35 fillért; Várady Gocsaltovszky Samu, Bánréve, 7 korona 40 fillért; Berzéthy Nándor, Murány, 8 korona 7 fillért; Kerekes András, Stubnya, 8 korona 10 fillért; Szalmuther József, Kismarton, 8 korona 85 fillért; László Ferencz, Kolozsvár, 8 korona 90 fillért; Mattyasovszky Gyula, Magyarszék, 9 korona 75 fillért; Sinkó Péter, Fogaras, 9 korona 80 fillért; Zsebők István, Ács, 10 korona 10 fillért; Magyar Mihály, Kis-Várda, 10 korona 20 fillért; Cseh Sándor, Uj-Péteri, 11 korona 10 fillért; Tóth József, Ipoly-Pásztó, 11 korona 40 fillért; Lovass János, Nagy-Károly, 13 korona 10 fillért; Tóth Ferencz, Anina, 13 korona 15 fillért; Löffler Rezső, Budapest, 13 korona 20 fillért; Kemény Pál, Budapest, 13 korona 60 fillért; Gáspár Vilmos, Csakova, 13 korona 60 fillért; Buzek Géza, Budapest, 16 korona 43 fillért; Kiss István, Kis-Czell, 16 korona 62 fillért; Schmelhaus Emil, Gány, 17 korona 36 fillért; Löcsey György, Tövis, 17 korona 96 fillért; Bartók Béla, Oroszka, 19 korona 50 fillért; Sziklai László, Budapest, 19 korona 74 fillért; Csikesz Géza, Budapest, 19 korona 80 fillért; Beller János, Kispeszt, 22 korona 2 fillért; Dániel Sándor, Banieza, 27 korona 5 fillért; Egyházy János, Esztergom, 27 korona 60 fillért; Szelkó János, M.-Hosszurét, 28 korona 33 fillért; Ehrlich József, Déva, 29 korona 20 fillért; Tóth Sándor, Budapest, 29 korona 68 fillért; Schiller Miksa, Breznóbánya, 29 korona 90 fillért; Kocsis János, Budapest, 32 korona 98 fillért; Deutsch Jakab, Zágráb, 35 korona 20 fillért; Guttmann Ignác, S-A-Ujhely, 44 korona 40 fillért; Torzsás György, Temesvár, 47 korona 44 fillért; Vécsei Vilmos, Budapest, 50 korona 41 fillért; Csekő Gyula, Halvan, 56 korona 7 fillért; Ellbogen Ferencz, Budapest, 58 korona 98 fillért; Zsigó György, Nagy-Várad, 59 korona 5 fillért; Polgár Sándor, Fiume, 69 korona 65 fillért; Somody Imre, Kecskemét, 72 korona 56 fillért; Loncsa János, Miskolcz, 86 korona 40 fillért; Vogyeráczky József, Budapest, 89 korona 38 fillért

köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — *Vizsolyi Gyula, Heő-Csaba*, augusztus óra; *Asbóth Lajos, Misulinovac*, augusztus és szeptember óra; *Máthé Mihály, Kolozsvár*, szept. óra; *Berner Károly, Ujpest*, szept. óra; *Kell István, Vajda-Hunyad*, augusztus, szept. és okt. hónapokra; *Metzker Julia, Nagy-Maros*, okt. óra; *L. Győrbiró Ferencz, Déva*, október óra; *Kristory Andor Budapest*, október óra; *Bálint Ferencz, Szil-Sárkány*, október óra; *Grenda Pál, Szinóbánya*, október óra; *Maár Ferencz, Nebojsza*, szeptember, október és november hónapokra; *Tóth István, Zimony*, október és november hónapokra; *Frank Rezső, Medgyes-Egyháza*, október és november hónapokra; *Sütő András, Zimir*, október és november hónapokra; *Garsó Pál, Ó-Becse*, október és november hónapokra; *Faragó Imre, Csakova*, november óra; *Tolmács István, Budapest*, november óra; *Győrffy István, Erzsébetfalva*, november óra; *Deutsch Ármín, Fogaras*, november óra; *Simon Ede Dániel, Perjámos*, november óra; *Patay Károly, Kispeszt*, november óra; *Brodák Ferencz, Szt.-István*, november óra; *Barabás Károly, Belovár*, november óra; *Kakuszy Antal, Karánsebes*, november óra; *Maic Ziván, Zimony*, november óra; *Funtek János, Szöllős*, november óra; *Rigasz András, Jernye*, november óra; *Hegyi Endre, Kis-Czell*, november óra; *Klucsik János, Zólyom*, november óra; *Vitális Lénárd, Losoncz*, november óra; *Dávid Péter, Hatvan*, november óra; *Iván György, Budapest*, november óra; *Nagy András, Királyhida*, november óra; *Rentka István, Budapest*, november óra; *Szász Zsófia, Győr*, november óra; *Havasi Mihály, Nagy-Szeben*, november óra; *Görög Mihály, Körösmező*, november óra; *Mudrony Gábor, Szatmár*, november óra; *Balhási János, Zombor*, november óra; *Mohári Imre, Ujpest*, november óra; *Schweitzer Antal, Vingá*, október, november és december hónapokra; *Gombos János, Tószeg*, október, november és december hónapokra; *Prusinszky Antal, Korpona*, október, november és december hónapokra; *Csajághy István, Somoegy-Szobb*, október, november és december hónapokra; *Lukács Elek, Verestorony*, október, november és december hónapokra; *Zsetkei László, Hosszumező*, október, november és december hónapokra; *Décsi Ferencz, Budapest*, október, november és december hónapokra; *Boros Mihály, Losoncz*, október, novemb. és deczemb. hónapokra; *Horváth Pál, S.-A.-Ujhely*, október, november és december hónapokra; *Lungu Dániel, Majdán*, október, november és december hónapokra; *Szabó József, Debreczen*, november és december hónapokra; *Kercső János, Soborsin*, november és december hónapokra; *Lukács Ferencz, Rahó*, november és december hónapokra; *Sárga László, Kónya*, november és december hónapokra; *Pálya Mihály, Monor*, novemb. és december hónapokra; *Velösy Károly, Budapest*, november és december hónapokra; *Gyalay Gábor, Tószeg*, november és december hónapokra; *Nárai József, Somoegy-Szobb*, november és december hónapokra; *Horváth Ferencz, Fenes*, november és december hónapokra; *Kiss Lajos, Vingá*, november és december hónapokra; *Kollár János, Polgárdi*, november és december hónapokra; *Sztelik Orbán, Kassa*, november és december hónapokra; *Rusz Vilmos, Zágráb*, november és december hónapokra; *Németh József, Brassó*, november és december hónapokra; *Juhász Péter, Korpa*, november és december hónapokra; *Szilágyi Lajos, Budapest*, november és december hónapokra; *Aradi Ferencz, Ujpest*, november és december hónapokra; *Hangay László, Ujpest*, november és december hónapokra; *Glázer Béla, Szolnok*, november és december hónapokra; *Géruz Antal, Mraklin*, november és december hónapokra; *Kovács Károly, Ungvár*, november és december hónapokra; *Hulmán János, Szolnok*, december és január hónapokra; *Kiss János, Tószeg*, december és január hónapokra; *Juhász Mihály, Pusztavársony*, december és január hónapokra; *Gergely Pál,*

Erzsébetfalva, január óra; *Podrabsky Jenő, Szombathely*, december, január és február hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: Turtsányi Vilmos.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 50

legjutányosabban beszerezhetők legjobb találmányu sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti czimre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni varrni igen csekély díjazás ellenében.

Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mánásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is örökdi az oktatás helyes iránya felett

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Baldás Sándorné*, kézimunka - tanító: *Koncz Ida*.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkísérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkísérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számítan.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMÍN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A »Kitartás« tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk utján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban.

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest (Harisch-Bazár).